

Naturskyddsföreningarna i Kiruna och Norrbottens län har beretts tillfälle att yttra sig över aktbilaga 22 i mål M 7307-13. Föreningarna vidhåller vad som tidigare anförts och vill tillägga följande.

Uppdelad prövning

Som föreningarna tidigare framfört är en uppdelning som den som skett i mark- och miljödomstolen inte förenlig med miljöbalkens bestämmelser. En samlad prövning ska göras av samtliga effekter på miljön av den planerade verksamheten. Genom uppdelningen som skett tillåts viss del av verksamheten utan att det är klarlagt om de kvarvarande delarna av verksamheten kommer att få tillstånd och hur de framtida villkoren kommer att ta hänsyn till bla Natura 2000-skyddet och övrig värdefull natur.

Det ställs särskilda krav på tillståndsprövningen när en verksamhet på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område, något som följer av miljöbalken och den bakomliggande unionsrätten. I domen i Bunge-ärendet (Högsta domstolen beslut 18 juni 2013 i Mål nr T 3185-12) förklarar Högsta domstolen att Miljööverdomstolens dom om tillåtlighet i det aktuella målet inte får hindra en tillståndsprövning som uppfyller kraven i artikel 6.3 i art- och habitatdirektivet och att ”Tillståndsprövningen ska sålunda omfatta alla de effekter som den sökta verksamheten kan få på Natura 2000-området. Detta måste i sin tur anses innebära att en samlad bedömning ska göras i något skede av prövningen, och att denna bedömning ska vara fullständig, exakt och *slutlig*. Ett tillstånd förutsätter att myndigheten kan väga in verksamhetens alla aspekter och *samlat pröva återverkningarna på det skyddade området*” (mina kursiv). Domstolen konstaterar vidare att unionsrätten innebär att det ska göras en fullständig, exakt och *slutlig bedömning i samlad form*, när en ansökan om tillstånd avser en verksamhet som kan påverka ett Natura 2000-område. Miljörättsprofessor Jan Darpö, Uppsala universitet, sammanfattar i en artikel de krav som måste ställas på en Natura 2000-prövning ”HD pekar på att tillståndsprövningen enligt Natura 2000-reglerna utgår från att det någonstans i processen görs en samlad bedömning av verksamhetens påverkan på de skyddsvärda intressena. Bedömningen ska vara fullständig, exakt och slutlig så att det är möjligt att skingra varje vetenskapligt tvivel i fråga om dessa effekter. Tillståndsmyndigheten ska med andra ord kunna väga in verksamhetens alla aspekter och samlat pröva återverkningarna på de skyddade områdena.”¹

¹ Läs *Rätten att klaga på miljöbeslut i EU-rättslig belysning*, Jan Darpö, Europarättslig tidskrift, sid 499-500.

I den överklagade deldomen anger Mark- och miljödomstolen att de i senare dom kommer att behandla den slutliga prövningen om tillstånd till den sökta verksamheten samt därtill hörande uppskjutna frågor och villkor m.m. (sid 7 i domen). Föreningarna menar att en uppdelning, där villkor ej satts för avgörande delar av verksamheten och frågor skjuts upp, varken är förenligt med miljöbalken eller EU-rätten. Uppdelningen gör det dessutom omöjligt för motparter att bedöma den totala påverkan som verksamheten kommer att innebära. En sådan ordning menar föreningarna inte kan tillåtas.

Kompensationsåtgärder

Angående kompensationskogar och FSC. Mertainen består av urskog-urskogsartade skogar och måste kompenseras med skogar som är urskog-urskogsartade. Sådana skogar är redan skyddad när dom ingår i FSC-märkt skog (som i sveaskogs fall) och det innebär därför i realiteten inte en kompensation då mark köps upp som redan är skyddad genom denna märkning. Föreningarna motsätter sig att verksamheten ska tillåtas förstöra de värdefulla skogsområdena som upplagen planeras i och att bortfall av sådana skogar inte går att kompensera. Lkab har tillgång till länsstyrelsens avgränsningar över områdena som har de högsta naturvärdena, exempelvis östra delen av Mertainen och norrut mot Torne älv.

Lokalisering

Naturskyddsföreningarna anser att Lkab inte uppfyller miljöbalkens krav i 2 kap 6 § på lokalisering om gruvavfallet (upplagen) placeras på östra sidan av Mertainen i det mest skyddsvärda området.

Oavsett att det efter ytterligare inventeringar sannolikt kommer att visas än högre naturvärden i Östra området så räcker de inventeringar som redan utförts för att visa på de oerhört höga värdena i området. Östra sidan av Mertainen har, som framförts, redan klassats som högsta naturvärden av Enetjärn natur.

Inhibition

Föreningarna menar att det råder stor möjlighet att verksamheten inte kan tillåtas utifrån nuvarande förutsättningar och det finns betydande chans att deldomen upphävs. Utifrån det och vad som tidigare anförts bör inhibition kvarstå och ingen verksamhet tillåtas.

Lkab hade tillstånd till vissa avverkningar innan området var färdiginventerat, vilket har försvårat inventeringarna. Inventeraren angav att det inte gick att inventera eftersom det låg fullt i ris på backen. Även därför är det mycket viktigt att allt är färdigutrett innan man får tillstånd till att påbörja arbetena för verksamheten. Naturvärden går förlorade utan att det är klarlagt hur och om verksamheten kan tillåtas i sin helhet.

För Naturskyddsföreningen i Norrbotten och Naturskyddsföreningen i Kiruna
Per-erik Mukka